

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 540/2010-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. decembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti C. T., a. s., T., právne zastúpenej advokátom JUDr. M. Č., D., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 39 Cb 87/99-Ba-242 z 29. septembra 2004 a rozsudkami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Obo 267/2005-285 zo 4. mája 2007 a č. k. 1 M Obdo V/8/2008-313 z 22. júla 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti C. T., a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. novembra 2010 doručená sťažnosť spoločnosti C. T., a. s., T. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne

konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 39 Cb 87/99-Ba-242 z 29. septembra 2004 a rozsudkami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 Obo 267/2005-285 zo 4. mája 2007 a č. k. 1 M Obdo V/8/2008-313 z 22. júla 2010.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že najvyšší súd rozsudkom č. k. 1 M Obdo V/8/2008-313 z 22. júla 2010 zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) podané proti rozsudku krajského súdu č. k. 39 Cb 87/99-2423 z 29. septembra 2004 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu č. k. 1 Obo 267/2005-285 zo 4. mája 2007. Sťažovateľ uvádza, že napadnutými rozsudkami prvostupňového súdu a odvolacieho súdu „*bola v prospech S. a. s. B. priznaná pohľadávka z úveru na trvale obrábajúce sa zásoby (TOZ), ktorý mal byť v roku 1990 poskytnutý podniku Z. kombinátny podnik T. pri delimitácii Z. kombinát, kombinátny podnik D. Úver aj keď ho novovzniknutý kombinátny podnik neuznal prešiel do účtovných výkazov aj jeho nástupcu podniku Z. T. š. p. FNM pri privatizácii tohto štátneho podniku vychádzal tiež z jeho účtovných výkazov, takže aj spochybňovaný úver na TOZ prešiel do súvahy spoločnosti C. T. a. s. Úver mal byť poskytnutý V. pobočka R., tá ho masla postúpiť na K. š. p. ú. P. Pri rozdelení republík mal byť postúpený na K. š. p. B., neskôr na S. a. s. B. Ako pre prechod záväzku na predchodcu sťažovateľa, tak pre postupovanie pohľadávky na ďalšie subjekty chýba právny základ a to úverová zmluva, ktorú by bol uzavrel predchodca sťažovateľa s V.*“.

Prvostupňový krajský súd vo svojom rozsudku z 29. septembra 2004 zaviazal sťažovateľku na úhradu 6 750 000 Sk s prísl. do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Proti predmetnému rozsudku podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol odvolací najvyšší súd rozsudkom č. k. 1 Obo 267/2005-285 zo 4. mája 2007 tak, že potvrdil rozsudok prvostupňového krajského súdu. Napadnuté rozsudky nadobudli právoplatnosť 13. augusta 2007.

Na základe podnetu sťažovateľky generálny prokurátor 16. mája 2008 pod č. k. VI/2 Pz 434/07-15 podal najvyššiemu súdu mimoriadne dovolanie, ktoré odôvodnil takto:

„Rozhodnutiami oboch súdov bol podľa môjho názoru porušený zákon.

V občianskom súdnom konaní súdy postupujú tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, dbajú na to, aby nedochádzalo k porušovaniu práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb a aby konanie bolo jednou zo záruk zákonnosti a slúžilo na jej upevňovanie a rozvíjanie (§ 1, § 2, § 3 OSP).

Podľa § 153 ods. 1 OSP súd rozhodne na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov.

Citované ustanovenia platia primerane aj pre konanie na odvolacom súde (§ 211 ods. 3 OSP), ktorý podľa § 219 OSP môže napadnuté rozhodnutie potvrdiť, ak je vecne správne.

Podľa § 128 ods. 1 Hospodárskeho zákonníka, ak to nevylučoval právny predpis alebo dohoda organizácií alebo povaha záväzkov, mohli sa práva zo záväzku postúpiť dohodou na inú organizáciu.

Podľa § 24 ods. 2 Hospodárskeho zákonníka sa pre platnosť zmlúv a ostatných právnych úkonov organizácii požadovala písomná forma, pokiaľ právnymi predpismi, alebo dohodou nebolo ustanovené inak.

Týmito ustanoveniami sa procesné súdy dôsledne neriadili.

Súd prvého stupňa odôvodnil svoje rozhodnutie nespornou aktívnou legitimáciou navrhovateľa. Splnenie predpokladov takej legitimácie navrhovateľa však nebolo preskúmané dostatočne.

Predmetom konania bolo zaplatenie peňažnej pohľadávky 6 750 000,- Sk s úrokmi vo výške 13 %, ktoré navrhovateľ vyčíslil ku 30. septembru 1999 sumou 3 480 827,50 Sk a ďalšie úroky vyplývajúce z uplatňovanej pohľadávky od 1. októbra 1999 do zaplatenia, ako aj nárok na úroky z omeškania.

Uplatňovaná pohľadávka mala vzniknúť medzi právnymi predchodcami oboch účastníkov, V., š. p. ú. B., pobočka Z. ako veriteľom a Z. kombinát, kombin. podnik D. ako dlžníkom z úverovej dohody a tvorila časť predmetu tohto záväzkového vzťahu.

Následne mala byť (už len v príslušnej časti) delimitovaná na V., š. p. ú. B., pobočka R. a z nej postúpená najprv K. s. p. ú. P. a potom K. š. p. ú. B., priamej právnej predchodkyňi navrhovateľky.

Povinnosť plniť z titulu uvedenej pohľadávky prešla na základe delimitácie majetku a práv a povinností na Z., š. p. T. po jeho založení z pôvodného dlžníka (Z., kombinálny podnik D.) a následne ju prevzal odporca prostredníctvom svojho založenia Fondom národného majetku Slovenskej republiky.

Predpokladom pre úspešné uplatňovanie návrhu na plnenie z peňažnej pohľadávky v pozícii právneho nástupcu veriteľa zo záväzkového vzťahu je preukázanie svojho právneho nástupníctva, resp. vstup do práv svojho predchodcu, z ktorých je uplatňovaný nárok odvodzovaný. Na preukázanie hmotnoprávnej i procesnej legitimácie na uplatňovanie nároku na peňažné plnenie zo strany dlžníka z úverovej zmluvy mala navrhovateľka preukázať nielen existenciu nesplatennej pohľadávky svojich právnych predchodkýň voči právnym predchodcom odporcu, ale aj platnosť prevodu, resp. prechodu tejto pohľadávky na všetky svoje právne predchodkyne a napokon aj na seba.

V konaní nebol bez pochybností preukázaný základný predpoklad uplatňovania nároku navrhovateľkou, t. j. že V. š. p. ú. B., pobočka R. (ktorá k 25. februára 1991 vykazovala svoju pohľadávku z TOZ v sume 18 1999 000,- Sk voči bezprostrednému právnemu predchodcovi odporcu) postúpila svoju pohľadávku K. s. p. ú. P.

Procesné súdy vyvodili platnosť prevodu predmetnej pohľadávky na základe Dohody o spolupráci pri realizácii operácie TOZ medzi K. a V. B. z 25. februára 1991, podpísanej za V. B. námestníkom generálneho riaditeľa Ing. D. P. (č. l. 83 spisu), ďalej z ďalšej dohody medzi označenými právnickými osobami z 27. júna 1991, podpísanej za V. B. - ústredie riaditeľom I. odboru Ing. M. (č. l. 84 spisu), z ktorej vyplýva o. i. aj prevzatie zúčtovacieho dokladu na prevod úverov z V. na podklade ktorého mala K. s. p. ú. P. dňa 1. júla 1991 uhradiť zostatok jej úverov na TOZ, zo žiadosti právneho predchodcu odporcu z 25. februára 1991 adresovanej svojmu veriteľovi, aby postúpil podiel 80 % svojej pohľadávky na postupníka K. s. p. ú. P. (č. l. 4 spisu) a z upovedomenia tejto banky ako postupníka zo 6. augusta 1991 o prevzatí časti postúpenej pohľadávky v sume 14 599 000,- Sk (č. l. 5-6 spisu).

Prechod pohľadávky postupcu K. s. p. ú. P. bezprostrednému právnemu predchodcovi odporcu K. š. p. ú. B., ako bezprostrednej právnej predchodkyne navrhovateľky, ustálili súdy na podklade zmluvy medzi označenými právnymi predchodcami navrhovateľky z 8. februára 1993 (č. l. 15-18 spisu).

Na podporu svojich záverov o platnom prechode práv z označenej pohľadávky na navrhovateľku, súdy uplatnili aj okolnosť, že pôvodný veriteľ V., š. p. ú. B. si voči odporcovi, resp. jeho právnenému predchodcovi, neuplatňoval nárok na zaplatenie dlhu z úveru (t. j. v rozsahu sporných 80 %).

Bez preukázania prejavu vôle veriteľa postúpiť práva z konkrétneho záväzku vo forme pohľadávky voči dlžníkovi na iného, nemožno s procesnou účinnosťou tvrdiť, že došlo k ich skutočnému postúpeniu, hoci by aj bolo preukázané, že všetky subjekty sa správali tak, akoby k takému prevodu aj platne došlo. Navyše dohoda o postúpení pohľadávky vyžadovala pre platnosť písomnú formu.

Predovšetkým spomínaná dohoda o spolupráci z 25. februára 1991 (č. l. 83 spisu) mala význam iba pre konkretizáciu praktických krokov celej označenej akcie (t. j. prevodu účtov a ich zostatkov), nemožno ju však vyhodnotiť ako právny akt, na podklade ktorého došlo k platnému prevodu práva zo žalovanej pohľadávky vo forme postúpenia. Uznesenie vlády ČSFR č. 781 z 8. novembra 1990, ktorým bola riešená problematika úverov na TOZ taktiež nie je aktom, na základe ktorého by došlo k platnému postúpeniu práva zo žalovanej pohľadávky (uznesenie vlády nie je prameňom práva).

V spomínanej zmluve o postúpení pohľadávok z 8. februára 1993 sa v čl. I bode 1/ iba vo všeobecnej rovine konštatuje, že K. š. p. ú. B. ako postupník preberá pohľadávky prevzaté postupcom od peňažných ústavov so sídlom na Slovensku v celkovej hodnote 27 miliárd 232 270 975,04 Kčs a z čl. I bodu 2/ vyplýva, že predmetom postúpenia majú byť pohľadávky uvedené v prílohe č. 1 tvoriacej nedeliteľnú súčasť zmluvy, ktorá však nebola navrhovateľkou predložená. Preto na podklade tejto zmluvy nebolo možné priznať aktívnu legitimáciu navrhovateľke, lebo nebola bez pochybnosti preukázaná ani skutočnosť, že by sporná pohľadávka (resp. jej nesplatená časť) bola predmetom tohto ďalšieho postúpenia na bezprostrednú právnu predchodkyňu navrhovateľky

Súd prvého stupňa nepostupoval v súlade s ustanovením § 120 ods. 1 OSP, t. j., že nebol v dôkaznom procese zisťované okolnosti rozhodné pre posúdenie veci, najmä pre preukázanie existencie práva navrhovateľky. Tým, že nebol zo strany navrhovateľky zabezpečený dôkaz predložením prílohy ku zmluve o postúpení pohľadávok z 8. februára 1993, súd prvého stupňa zaťažil konanie vadou v neúplnosti zistení skutkového stavu, čo malo za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 243f ods. 1 písm. b) OSP.

Vzhľadom na splnenie podmienok uvedených v ustanovení § 243e ods. 1 OSP v spojení s § 243f ods. 1 písm. b) OSP považujem toto mimoriadne dovolanie za dôvodné a navrhujem, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. septembra 2004 č. k. 39Cb 87/99-242 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. mája 2007 č. k. 10bo 267/2005-285 a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Súčasne navrhujem odložiť vykonateľnosť napadnutého súdneho rozhodnutia podľa § 243 OSP, nakoľko podávateľovi bolo doručené upovedomenie o začatí exekúcie a zablokované účty. Realizácia výkonu právoplatného rozhodnutia ohrozuje samotnú existenciu spoločnosti.“

Podľa sťažovateľky dovolací najvyšší súd sa vo svojom rozhodnutí obmedzil len na konštatáciu výsledkov hodnotenia v napadnutých rozsudkoch, nezaoberal sa nerovnými podmienkami, za ktorých museli byť jednotlivé právne úkony vykonané, ktoré mali byť navyše vykonštruované, nesprávnym posúdením a vyhodnotením dôkazov a z toho vyplývajúcim nedodržaním vtedy platného Hospodárskeho zákonníka, od začiatku konania vo veci mala byť zrejma rozdielnosť v postavení účastníkov konania, a tým porušené označené práva sťažovateľky.

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že rozsudkom krajského súdu č. k. 39 Cb 87/99-Ba-242 z 29. septembra 2004 a rozsudkami najvyššieho súdu č. k. 1 OBO 267/2005-285 zo 4. mája 2007 a č. k. 1 M Obdo V/8/2008-313 z 22. júla 2010 boli porušené jej základné práva zaručené v čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, zrušil označené rozsudky krajského súdu a najvyššieho súdu a vec vrátil na ďalšie konanie a zaviazal najvyšší súd na úhradu trov konania a právneho zastúpenia sťažovateľky.

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv

alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07).

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie práv sťažovateľky zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 39 Cb 87/99-2005-285 z 29. septembra 2004 a rozsudkami najvyššieho súdu č. k. 1 Obo 267/2005-285 zo 4. mája 2007 a č. k. 1 M Obdo V/8/2008-313 z 22. júla 2010.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky rozsudkom krajského súdu č. k. 39 Cb 87/99-242 z 29. septembra 2004 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu č. k. 1 Obo 267/2005-285 zo 4. mája 2007

Rozsudok krajského súdu č. k. 39 Cb 87/99-242 z 29. septembra 2004 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho č. k. 1 Obo 267/2005-285 zo 4. mája 2007 nadobudli právoplatnosť 13. augusta 2007.

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej

lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 108/02, IV. ÚS 158/04).

Označené rozsudky krajského súdu a najvyššieho súdu nadobudli právoplatnosť 13. augusta 2007, sťažnosť sťažovateľky bola doručená ústavnému súde 8. novembra 2010.

Z uvedeného vyplýva, že od 13. augusta 2007, keď označené rozsudky krajského súdu a najvyššieho súdu nadobudli právoplatnosť, do dňa podania sťažnosti ústavnému súde, t. j. 8. novembra 2010, bez akýchkoľvek pochybností uplynula sťažovateľke lehota na podanie sťažnosti skôr, než ju podala ústavnému súde (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd so zreteľom na uvedené skutočnosti dospel k záveru, že lehota ustanovená pre tento druh konania pred ústavným súdom nebola zachovaná, a preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol ako oneskorene podanú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom najvyššieho súdu č. k. 1 M Obdo V/8/2008-313 z 22. júla 2010

Sťažovateľka namieta porušenie označených práv aj rozsudkom najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho č. k. 1 M Obdo V/8/2008-313 z 22. júla 2010, ktorým zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora podané proti rozsudkom krajského súdu č. k. 39 Cb 87/99-242 z 29. septembra 2004 a najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho č. k. 1 Obo 267/2005-285 zo 4. mája 2007.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Sťažovateľka namieta predovšetkým procesné postupy najvyššieho súdu, ale tiež správnosť skutkových a právnych záverov, ku ktorým v rozsudku dospel. Sťažovateľka nesúhlasí ani so skutkovými a právnymi závermi najvyššieho súdu v merite veci.

V uvedenej súvislosti treba predovšetkým povedať, že z ustanovenia § 243f ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku jasne vyplýva, že mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie všeobecného súdu iba pre vady v konaní uvedené v § 237, pre inú vadu konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a napokon preto, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Nie je teda možné mimoriadnym dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie pre nesprávne, resp. neúplné skutkové zistenia (napr. II. ÚS 6/09).

Ústavný súd teda, tak ako to už vyslovil vo viacerých svojich rozhodnutiach, nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy

ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu označeného rozhodnutia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu.

Z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu č. k. 1 M Obdo V/8/2008-313 z 22. júla 2010 vyplýva:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O. s. p.) po zistení, že boli splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e O. s. p., vec preskúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p.) v napadnutom rozsahu podľa § 242 ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že dovolanie nieje opodstatnené.

Podstatou mimoriadneho dovolania je námietka proti postupu súdu prvého stupňa, ktorý považoval za preukázané, že pôvodný veriteľ pohľadávku postúpil a následne ju postupník postúpil predchodcovi terajšieho žalovaného, hoci uvedená skutočnosť nebola dokazovaním preukázaná. Dovolací súd sa s názorom dovolateľa nestotožňuje.

Zákon č. 109/1964 Zb. (Hosp. zák.), v § 128 ods. 1 umožňoval postúpiť práva zo záväzku dohodou na inú organizáciu. Neupravoval obsahové náležitosti dohody, je však nepochybné, že úmyslom zákonodarcu bolo zaviesť v právnej praxi a v teórii dávno známy inštitút postúpenia pohľadávky (cesie) aj do hospodársko - právnych vzťahov. Ak má mať postúpenie pohľadávky od tohto inštitútu očakávané účinky, nepochybné musí mať dohoda rovnaký minimum náležitostí tak ako sú známe v občianskom práve. Obsahom musí byť označenie účastníkov, ktorí dohodu uzatvárajú s definovaním ich postavenia, určenie pohľadávky, ktorá je predmetom postúpenia a vyjadrenie úmyslu pohľadávku postúpiť. Dohoda musí mať písomnú formu podľa § 24 ods. 1, nevyžaduje sa však, aby písomné prejavy účastníkov boli na jednej listine (§ 24 ods. 3 Hosp. zák.).

Dovolací súd sa stotožňuje s názorom dovolateľa, že Dohoda o spolupráci pri realizácii operácie TOZ uzavretá K. s. p. ú. a V. 25. februára 1991, ani ďalšia dohoda z 27. júna 1991 nie sú dohodami o postúpení pohľadávok. Ide len o stanovenie základných cieľov operácie, zásad jej uskutočnenia, finančno - technického postupu pri jej realizácii a úlohy jednotlivých subjektov, ktoré sa jej zúčastnia. Obe banky však v nich jednoznačne vyjadrujú úmysel postúpiť a prijať postúpené pohľadávky a stanovujú postup prevodu pohľadávok vrátane vzoru žiadosti, ktoré mali podať podniky, ktorých dlh v sa prevádzali. V spojitosti s

uvedenými dohodami treba vykladať konkrétne úkony, ktoré boli urobené v súvislosti s postúpením konkrétnej pohľadávky, ktorá je predmetom konania, tak ako to stanovoval § 20 ods. 2 Hosp. zák., podľa ktorého sa majú právne úkony vykladať v súlade so skutočnou vôľou konajúcej organizácie a v súlade s povahou konania, o ktoré ide. Pritom treba prihliadať na okolnosti, za ktorých sa prejav urobil a na zásady poctivého obchodného styku.

Bezprostredným úkonom ktorý viedol k postúpeniu spornej pohľadávky bola listina z 25. februára 1991. ktorá je označená ako žiadosť o prevzatie pohľadávky 14 559 000 Sk a je adresovaná K. š. p. ú. Podával ju právny predchodca žalovaného. Je pravdou, že účastníkom zmluvy o postúpení pohľadávky nieje dlžník a nevyžaduje sa ani jeho súhlas s postúpením. Súčasťou listiny je však aj overenie bankou, v ktorej bola pohľadávka vedená. V. však s tzv. overením nepochybne vyjadruje nielen súhlas s obsahom (tak ako to vyplýva z dohody medzi bankami z 25. februára 1991), ale aj úmysel pohľadávku postúpiť. Napokon, tak ako to stanovila dohoda z 25. februára 1991 a ako potvrdzuje dohoda z 27. júna 1991, žiadosť, tak ako všetky žiadosti, prevzalo od dlžníkov ústredie V. a odovzdalo ich K. Nasledovalo potvrdenia K., že prevzala pohľadávku. Súčasťou potvrdenia je oznámenie úrokovej sadzby, termíny a spôsob vykonávania splátok novému veriteľovi, výzva na oznámenie platného identifikačného čísla, názov a adresu banky a číslo účtu, z ktorého budú inkasované splátky úveru a súhlasu s navrhovanými podmienkami. Žalovaný listom z 20. augusta 1991 K. oznámil žiadané údaje a súhlas s podmienkami.

Z uvedených dokladov, ich časovej následnosti a obsahovej súvislosti a okolností, za akých boli urobené, nepochybne vyplýva, že pôvodný veriteľ V. vyjadril jednoznačný úmysel a vôľu postúpiť spornú pohľadávku K. s. p. ú. P. a jej súhlas pohľadávku prijať. Podľa názoru dovolacieho súdu niet dôvodu pochybovať o tom, že pôvodný veriteľ pohľadávku skutočne platne postúpil K. s. p. ú. P.

Obdobne platí aj pre postúpenie pohľadávky z K. s. p. ú. P. na K. B. š. p. ú. Dovolací súd nesúhlasí s názorom dovolateľa, že zmluva medzi uvedenými bankami z 8. februára 1993 len vo všeobecnosti konštatuje, že postupca postupuje pohľadávky a postupník ich preberá. V čl. I/I sa celkom jednoznačne uvádza, čo je predmetom postúpenia. Sú nim pohľadávky, ktoré postupca pôvodne prevzal od peňažných ústavov, ktoré mali sídlo na Slovensku v celkovej hodnote 27 232 270 975,04 Sk, podľa stavu k 31. decembru 1992. Zo

znenia čl. I/2 vyplýva, že zoznam pohľadávok bol obsahom prílohy č. 1. Uvedená zmluva má všetky náležitosti postúpenia pohľadávky, tak ako to vyžaduje § 524 Obč. zák. Je zrejmé, že na K. B. š. p. ú. boli postúpené tie pohľadávky, ktoré boli na K. s. p. ú. P. postúpené v roku 1991 v rámci operácie TOZ. Skutočnosť, že súdu nebola uvedená príloha predložená, nerobí postúpenie neplatným. Ak z ostatných dôkazov v spojení s predloženou zmluvou a zo štátoprávnej situácie v čase postúpenia vyplýva, že predmetom bola aj sporná pohľadávka, nemožno nepredloženie prílohy považovať za vadu konania, dôsledkom ktorej bolo neúplné zistenie skutkového stavu a nesprávne rozhodnutie.

Uzavretiu zmluvy o postúpení pohľadávky predchádzal list K. s. p. ú. P., ktorým žiada žalovaného o potvrdenie zostatku na účte a to v súvislosti so vznikom K. s. p. ú. P. a K. š. p. ú. B. Žalovaný bez pripomienok stav na jeho úverovom účte potvrdil. Vychádzajúc, z tohto, že uvedené banky vznikli v súvislosti z rozdelením Československej republiky a jej majetku, a formou postúpenia pohľadávok sa delil majetok pôvodnej K., pričom kritériom bol pôvod pohľadávky, nie je dôvod pochybovať o tom, že pohľadávka pripadla Slovenskej republike, kde pôvodne vznikla. Tomu, že predmetná pohľadávka bola K. š. p. ú. B. skutočne postúpená nasvedčuje aj konanie žalovaného, ktorý jej pravidelne potvrdzoval zostatok (dlh) na svojom úverovom účte (napr. koncom roku 1996, 1997) a tým uznával svoj dlh. Žalovaný 26. januára 1998 požiadal K. š. p. ú. B. o nový splátkový kalendár na splácanie dlhu a z histórie úveru vyplýva, že žalovaný ešte aj v roku 1998 zaplatil na úver v splátkach celkom 171 437 Sk. Dovolací súd sa stotožňuje s názorom súdov, že postúpeniu pohľadávky nasvedčuje aj skutočnosť, že pôvodný veriteľ V. (ale ani K. s. p. ú. P.) sa nikdy po postúpení pohľadávky, od žalovaného nedomáhala plnenia predmetnej pohľadávky.

Z uvedených dôvodov dovolací súd považoval rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa za vecne správne, Mimoriadne dovolanie preto ako neopodstatnené podľa § 243b ods. 1, v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. zamietol.“

Podľa názoru ústavného súdu označený rozsudok najvyššieho súdu, ktorým zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora proti rozhodnutiam krajského súdu a najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho, je zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom, a preto aj ústavný súd ho považuje za dostačujúci, ale aj ústavne relevantný. V citovanej

časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyšší súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo treba mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietnuť. Postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, mohol by nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, a teda ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyššieho súdu takéto nedostatky nevykazuje, preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. decembra 2010